

Socialnämnds handläggning av ärenden angående vård enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU). Stadsdelsnämnden Bergsjön i Göteborgs kommun

Initiativet

I en artikel i Göteborgs-Posten den 20 mars 2006 redogjordes för två ärenden där Stadsdelsnämnden Bergsjön i Göteborgs kommun inte hade underställt länsrätten beslut rörande omedelbara omhändertaganden enligt 6 § LVU inom den tid som anges i 7 § LVU. Detta hade fått till följd att omhändertagandena hade upphört och de två berörda tonåringarna, som i tidningsartikeln beskrivs som grovt kriminella, hade skrivits ut från de ungdomshem där de var placerade.

JO beslutade att ta upp saken till utredning.

Utredning

Stadsdelsnämnden Bergsjön i Göteborgs kommun anmodades att göra en utredning och yttra sig angående orsaken till att besluten om att omedelbart omhänderta de två tonåringarna inte underställdes länsrätten samt, med utgångspunkt i vad som framgick av tidningsartikeln, handläggningen av ärendena i tiden efter det att omhändertagandena hade upphört.

Nämnden överlämnade som sitt yttrande en skrivelse som var undertecknad av AA, tf. stadsdelschef, och BB, verksamhetschef. I yttrandet anfördes bl.a. följande.

Förvaltningens utredning

Orsaken till att de aktuella besluten inte underställdes länsrätten i tid, var allvarliga störningar i förvaltningens IT-system.

Datastörningarnas konsekvenser för handläggningen

Ordföranden i stadsdelsnämndens sociala utskott beslutade fredagen den 24 februari att enligt 6 § LVU omhänderta två pojkar, 15 respektive 16 år gamla. Beslut om omedelbart omhändertagande skall vara länsrätten till handa senast en vecka efter beslutet. I detta fall följaktligen fredagen den 3 mars.

Första arbetsdagen efter att ordföranden tagit beslutet, måndagen den 27 februari, inledde handläggaren arbetet med att sammanställa dokumentationen i ärendet för underställan till länsrätten. Under arbetets gång uppstod återkommande störningar i förvaltningens IT-system, vilket medförde att datorerna fungerade endast korta

stunder. Det hade till följd att handläggarens dokumentation försvann helt vid avbrotten och åtkomsten till för ärendet viktiga data förlorades. Störningarna i IT-systemet pågick under hela den aktuella arbetsveckan.

Lördagen den 4 mars åkte handläggaren på nytt till kontoret i avsikt, trots den uppkomna förseningen, att skriva fram ärendet. Datakommunikationen var emellertid då åter bruten. Först under söndagen den 5 mars fungerade datakommunikationen och kl. 13:08 samma dag faxades underställan till länsrätten.

Till handlingarna bifogades ett meddelande från förvaltningens IT-chef där problemet med datakommunikationen och dess orsaker förklarades. Måndagen den 6 mars kontaktade handläggaren länsrätten för att förklara förseningen och diskutera länsrättens fortsatta handläggning. Handläggaren fick besked om att ärendena hade fördelats men att någon domare inte var anträffbar förrän efter kl. 13.00. Cirka kl. 12.00 får förvaltningen besked från behandlingshemmet att pojke nr 1 var släppt efter att beslut lämnats av länsrätten. Pojke nr 2 släpptes en dag senare.

IT-stödet för socialtjänsten i Göteborgs stad

Göteborgs stads IT-system för socialtjänsten förvaltas och körs på en central stordator hos kommunens centrala IT-enhet, Infraservice. Stadsdelsförvaltningen är helt beroende av att datakommunikationen till Infraservice fungerar för att socialtjänstens handläggare skall kunna använda detta IT-system. Vid årsskiftet bytte kommunen underleverantör av datakommunikation, och i samband med detta uppstod stora störningar i vår datatrafik och som pågick från mitten av januari och fram till mitten av mars i år. Störningarna pågick i stort sett dagligen. Orsaken var att den nya leverantören inte fullt ut klarade sina åtaganden vid omläggningen av kommunens datakommunikation. Eftersom all dokumentation för socialtjänstens ärenden finns i det centrala IT-systemet, har handläggaren i det aktuella ärendet inte haft regelbunden tillgång till de uppgifter som är nödvändiga för att i tid kunna skriva fram ärendet till länsrätten. Det var inte heller möjligt att dokumentera och spara nya anteckningar i ärendet i datorsystemet. Förvaltningen påpekade gång på gång dessa störningar till leverantören, som i sin tur vidarebefordrade felanmälan till underleverantören.

Ärendegången efter pojkarnas hemgång

Båda pojkarna kontaktades omedelbart efter deras hemkomst. Berörda skolor informerades om att de var tillbaka i stadsdelen så att deras skolgång kunde förberedas.

/ --- /

Rutiner

Det finns tydligt dokumenterade rutiner om handläggning och utredning av barnavårdsärenden tillgängliga i en särskild databas. Vid handläggning av LVU-ärenden tillämpas de rutiner som baseras på Socialstyrelsens allmänna råd SOFS 2006:5 vilka finns åtkomliga hos varje Socialsekreterare. Som stöd för handläggarna i ärendehandläggningen och i metodfrågor finns 1:e socialsekreterare med ansvar för det dagliga löpande arbetet.

Förvaltningens överväganden

Det har aldrig tidigare inträffat att förvaltningen inkommit för sent med handlingar till länsrätten efter beslut om omedelbart omhändertagande. Orsaken till att besluten inte underställdes länsrätten i rätt tid var de ovan redovisade allvarliga störningarna i förvaltningens IT-system. Det inträffade kan således inte härledas till eventuella brister i rutiner, kompetens eller försumlighet från handläggarens sida.

Förvaltningen har dokumenterade, väl kända och tillgängliga rutiner för handläggning av ärenden enligt LVU. 1:e socialsekreterare finns i organisationen som stöd för handläggarna i ärende- och metodfrågor. Individ- och familjeomsorgen

i Bergsjön handlägger en stor mängd barnavårdsärenden och har stor erfarenhet av och kunskap om handläggning av ärenden enligt både SoL och LVU.

Föreliggande utredning visar att förvaltningen varit aktiv, haft en tät uppföljning och tagit ansvar för handläggningen av ärendena i tiden efter hemgång. Det har resulterat i att båda pojkarna åter är placerade, den ene med stöd av LVU och den andre med stöd av SoL.

Förvaltningen har iordningställt en arbetsplats där dokumentation i socialtjänstärenden kan ske oberoende av datauppkoppling. Detta för att stärka förvaltningens beredskap om en liknande situation med datastörningar skulle uppkomma i framtiden. Det aktuella ärendet påvisar dock allmäntilligt på sårbarheten i dagens samhälle med ett ökat beroende av en fungerande datakommunikation.

I ett beslut den 27 april 2007 anförde *JO André* följande.

Bedömning

Rättslig reglering

Underlåtenhet att underställa länsrätten beslut om omedelbara omhändertaganden inom den tid som anges i 7 § LVU

Ordföranden i stadsdelsnämndens sociala utskott beslutade fredagen den 24 februari 2006 att med stöd av 6 § LVU omedelbart omhänderta två tonåringar. Besluten skulle ha underställts länsrätten senast fredagen den 3 mars 2006. Först under söndagen den 5 mars 2006 sände förvaltningen per telefax besluten till länsrätten.

Eftersom besluten om omedelbart omhändertagande inte underställdes länsrätten inom rätt tid upphörde omhändertagandena och det fanns då inte längre rättsligt stöd för vård enligt LVU. De behandlingshem där ungdomarna vistades skrev därefter ut dem, den 6 respektive den 7 mars 2006, när hemmen fick information om det inträffade.

Nämnden ansåg för sin del att de båda ungdomarna var i behov av vård enligt LVU. Mot den bakgrunden är det givetvis inte tillfredsställande att vården behövde avbrytas under en tid på grund av brister i den formella handläggningen.

Att nämnden inte inom den tid som anges i 7 § LVU underställde länsrätten de aktuella besluten har såvitt framkommit inte skett på grund av okunskap om de regler som gäller. Nämnden har i sitt yttrande anförts att det inträffade var föranlett av de datatekniska problem som förvaltningen hade vid den aktuella tiden. Jag har förståelse för att det därigenom har varit svårt att få tillgång till dokumentation i ärendena. Ett beslut om omedelbart omhändertagande är emellertid inte ett slutgiltigt beslut. Länsrättens prövning av beslutet avser endast frågan om det är sannolikt att den unge skall beredas vård enligt LVU. Det är således inte någon fullständig utredning som skall presenteras för länsrätten. Jag finner därför skäl att ifrågasätta om det inte hade varit möjligt att ”för hand” sammanställa handlingar som kunde läggas till grund för besluten. Jag har inte något stöd för att rikta någon kritik mot nämnden för att den inte sammanställde sådant material. Jag menar dock

att nämnden under alla förhållanden borde inom rätt tid ha skickat själva besluten om omhändertagande till länsrätten. Länsrätten hade då fått ta ställning till om besluten skulle fastställas på grundval av vad som framgick av dem och de ytterligare uppgifter som nämnden eventuellt kunde lämna på annat sätt.

Nämnden har i sitt yttrande upplyst om att den har vidtagit åtgärder för att viktiga arbetsuppgifter vid nämndens förvaltning skall kunna utföras ”oberoende av datauppkoppling”. Mot den bakgrunden anser jag mig kunna lämna saken.

Nämnden har i sitt yttrande redogjort för de kontakter som den hade med ungdomarna efter att de omedelbara omhändertagandena hade upphört och vilka åtgärder som då vidtogs beträffande dem. Vad som har kommit fram i denna del föranleder inte något uttalande från min sida.